

Sissejuhatus statistika erialasse, sissejuhatus matemaatika erialasse, 25. september 2019

Statistikatarkvara – põgus ülevaade

Krista Fischer

Statistikatarkvara kategooriad

Võib jagada mitut moodi:

- Tarkvara, mis muuhulgas võimaldab ka teatud määral statistilist analüüsi teha või spetsiaalne statistikatarkvara
- Statistikakasutajale või professionaalile suunatud tarkvara
- Vabavara või kommerts
- Laiapõhjaline või spetsiifiline
- .....

Statistikatarkvara kategooriad

- Tarkvara, mis muuhulgas võimaldab ka teatud määral statistilist analüüsi teha
- MS Excel – nn laiapõhjaline tabelarvutustarkvara
  - Sobib hästi andmefailide haldamiseks ja esmaseks korrastamiseks
  - Lihtsad kokkuvõtted andmetest – tabelid ja diagrammid
  - Põhimõtteliselt on võimalik teha ka sisulist statistilist analüüsi
- MatLab, MathCad – matemaatikatarkvara, millel on ka statistika funktsioonid

MS Excel – mida statistik sellega peale saab hakata?

- Andmetabeli loomine (väikeste andmemahtude korral)
- Andmetabeli korrastamine:
  - Tunnuste nimed?
  - Vaatluste järjekord, suurimad-väikseimad väärtused (sorteerimine)
  - Eemalda üleliigne (read, veerud, mida pole vaja)
  - Filtreerimine – saab kiirelt uurida teatud kategooriaid objektidest

PivotTable/PivotChart

Spetsiaalne statistikatarkvara

- Tarkvara nn statistikakasutajale – inimesele, kes aeg-ajalt peab oma andmeid analüüsima, aga see ei ole tema põhitegevus ega eriala
  - Kasutajasõbralik „point-and-click“
  - Ei vaja spetsiaalset õppimist
  - Tihti vabavara
  - Tihti mõeldud teatud valdkonna-spetsiifilisemate ülesannete jaoks
  - Ei ole enamasti laiendatav ega kohandatav kasutaja spetsiifiliste vajaduste jaoks
  - Tihti n-ö „musta kasti“ printsiip – ei saa aru, mida ta täpselt teeb ja kas teeb õigesti

Spetsiaalne statistikatarkvara

- Tarkvara nn statistikakasutajale

STATGRAPHCS

STATXACT

STATISTICA

SPSS (sotsioloogidele, siiski võib pidada ka professionaalseks tarkvaraks)

Tasuta tarkvara:

<https://www.predictiveanalyticstoday.com/top-free-statistical-software/>

StatXact (CytelStudio)

Cytel Studio - [Workbook2]

File Edit View DataEditor Basic_Statistics Tools Plots Nonparametrics Power&SampleSize Options Window Help

v1.csv Tabulate

pikkus:25 Value: 159

	sugu	vanus	pikkus	kaal	kohv	maiust	var	vai
1	2	28	163	59	1	2		
2	1	34	179	105	1	2		
3	2	25	176	76	1	3		
4	2	24	169	49	0	2		
5	2	21	174	87	0	2		
6	2	20	178	86	0	3		
7	2	37	160	78	2	4		
8	1	23	180	76	1	1		
9	2	26	170	75	1	2		
10	2	20	171	50	0	3		
11	1	19	178	92	0	2		
12	2	22	162	49	1	3		
13	2	31	165	55	0	2		
14	1	20	179	90	1	2		
15	2	20	164	57	2	4		
16	2	37	173	81	2	3		
17	1	27	180	60	0	2		
18	2	30	157	68	6	2		
19	2	26	157	50	2	2		
20	2	18	174	80	0	2		
21	2	22	160	68	2	3		
22	2	33	160	55	0	3		
23	1	31	181	74	5	1		
24	1	28	177	75	3	1		
25	2	20	159	63	1	2		

< >

>>>

For Help, press F1

Professionaalne statistikatarkvara

- Mõeldud statistikutele/andmeteadlastele
- Tihti eeldab ka mõningast programmeerimisoskust
- Vajab õppimist
- Paindlik, kohandatav, täiendatav

R, SAS, Stata, *SPSS*, *JMP*, *MATLAB*, ...

... Python

„Professionaalne“ statistikatarkvara – statistikutele.

Peamiselt R või SAS, viimasel ajal ka Python (mis on pigem keel, nagu ka R)

<http://r4stats.com/2017/02/28/r-passes-sas/>

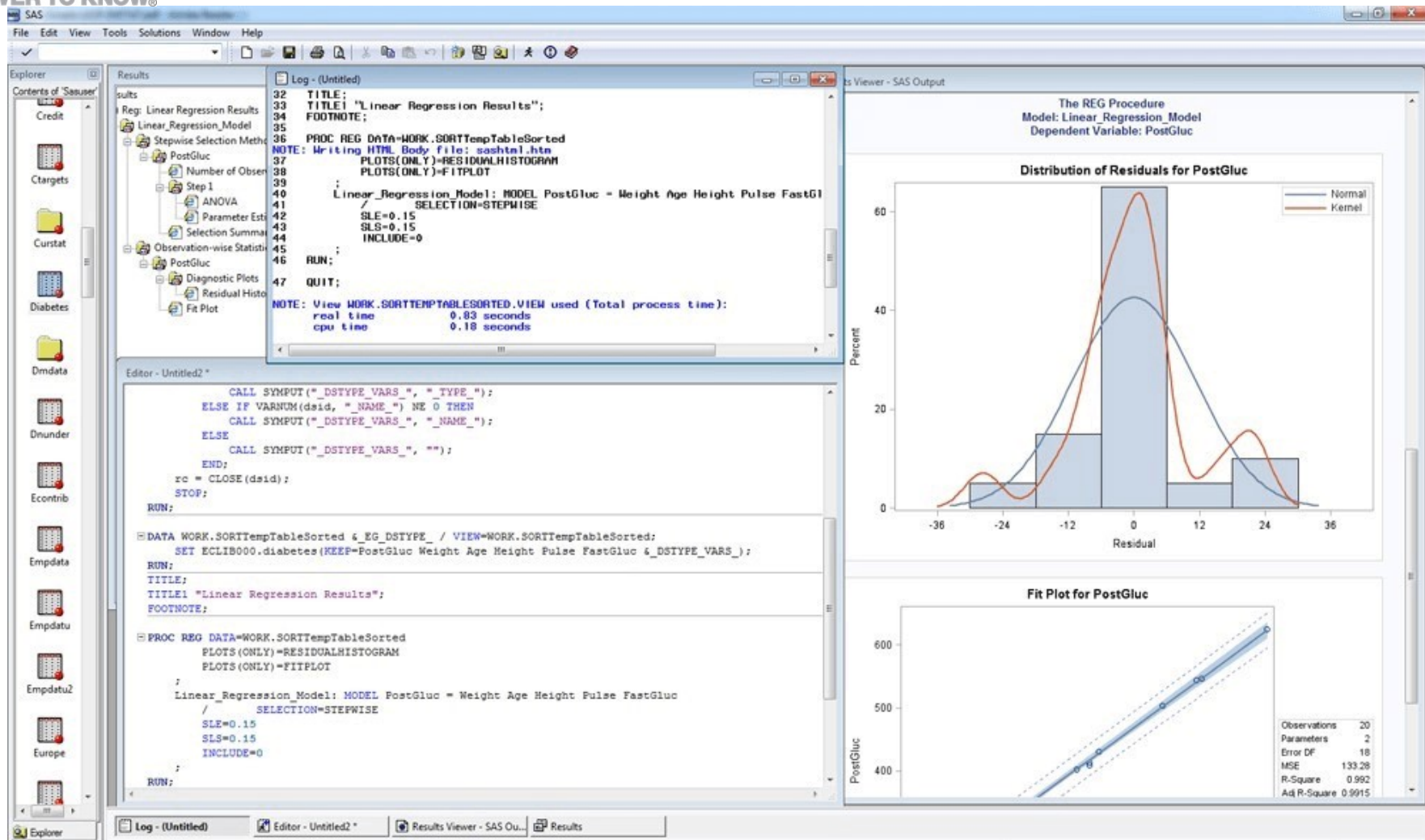

Figure 1c. Data science job trends for R (blue) and SAS (orange).

Figure 1d. Jobs trends for R (blue & lower) and Python (orange & upper).

SAS: aastakümneid nn tööstusstandardiks peetud tarkvara (siiani väga laialdaselt kasutusel, eriti ravimitööstuses)

Kokkuvõte – tarkvaranõuded statistikutele

- Professionaalse statistiku tööriist on statistikatarkvara, mis tegelikult kujutab endast pigem keelt ja keskkonda andmetöötluks
- Tänapäeval on igal statistikul vaja vähemalt mõningat programmeerimisoskust
- Samas on tihti vaja tunda ka nn tavakasutaja-tarkvara, et olla abiks muude erialade statistikakasutajatele